

Konkluzjonijiet tal-Kunsill dwar donazzjoni u trapjant tal-organi

(2012/C 396/03)

IL-KUNSILL TAL-UNJONI EWROPEA

IFAKKAR

— Fil-Komunikazzjoni mill-Kummissjoni “Pjan ta’ azzjoni dwar id-Donazzjoni tal-Organi u t-Trapjanti (2009-2015): Kooperazzjoni aktar b’sahhitha bejn l-Istati Membri”⁽¹⁾, li tidentifika għaxar azzjonijiet prijoritarji biex l-Istati Membri jiġu megħjuna jittrattaw it-tliet sfidi prinċipali fil-qasam tad-donazzjoni u t-trapjant tal-organi, li huma: (1) zieda fid-disponibbiltà ta’ organi, (2) titjib fl-effiċjenza u l-aċċessibbiltà tas-sistemi ta’ trapjant u (3) titjib fil-kwalità u s-sikurezza.

I. ŻIEDA FID-DISPONIBILTÀ TA’ ORGANI

1. JILQA’

- L-iżvilupp ta’ programmi nazzjonali biex titjeb il-pres-tazzjoni fil-passi differenti kollha tal-proċess ta’ donazzjoni tad-deċedut (mill-identifikazzjoni u l-manteniment tad-donatur sal-akkwist u t-trasport).
- L-iżvilupp ta’ manwal Ewropew għall-prattiki ta’ donazzjonijiet minn persuni haġjin, għal trapjanti tal-kliewi u l-fwied.
- It-tixrid tal-aħjar Prattiki, pereżempju permezz tal-manwal Ewropew għall-istabbiliment u l-manteniment ta’ sistemi għall-koordinazzjoni ta’ donazzjonijiet għal trapjanti fir-rigward ta’ donazzjoni wara l-mewt.
- L-iżvilupp ipplanat ta’ harsa ġenerali komprensiva lejn is-sistemi nazzjonali ta’ kunsens tad-donaturi, kif ukoll l-isforzi mwettqa biex il-partecipazzjoni ta’ professjonisti fil-kura intensiva tiġi integrata fil-proċess ta’ donazzjoni wara l-mewt.
- Ir-rwol ta’ soċjetajiet professjonali, bħal ma huma s-Soċjetà Ewropea għat-Trapjanti tal-Organi (ESOT) u s-sezzjoni tagħha, l-Organizzazzjoni Ewropea ta’ Koordinaturi tat-Trapjanti u l-Kumitat Ewropew għad-Donazzjoni (ETCO-EDC).
- L-isforzi mwettqa mill-Istati Membri fl-iżvilupp ulterjuri ta’ programmi ta’ donazzjoni minn persuni haġjin waqt li tiġi żgurata l-protezzjoni komprensiva tad-donatur haġ, kif diskuss fil-laqgħa informali tal-Ministri tas-Sahħa tal-10-11 ta’ Lulju 2012.
- L-organizzazzjoni ta’ kampanji ta’ sensibilizzazzjoni nazzjonali u inizjattivi Ewropej, bħal ma huma l-Jiem Ewropej tad-Donazzjoni tal-Organi u l-Workshops tal-

Ġurnalisti dwar id-Donazzjoni u t-Trapjanti tal-Organi organizzati rispettivament mill-Kunsill tal-Ewropa u l-Kummissjoni Ewropea.

— L-iżvilupp tal-aħjar Prattiki u programmi ta’ taħriġ fil-livell nazzjonali u dak Ewropew appoġġati mill-Programm tal-UE għal azzjoni fil-qasam tas-Sahħa.

2. IFAKKAR

- Fl-importanza li n-nies jiġu mhegġa jimpenjaw ruhhom biex isiru donaturi ta’ organi wara l-mewt.
- Fl-importanza li tingħata prijorità lid-donazzjoni ta’ organi minn donaturi deċeduti.
- Fil-kwalità mtejbja tal-hajja għall-pazjenti u l-kosteffettività kbira tat-trapjanti tal-kliewi meta mqabbla mat-trattamenti bid-dijalizi għal mard renali tal-aħħar stadju, kif analizzat pereżempju minn awtoritajiet fir-Renju Unit (Dipartiment tas-Sahħa 2009) jew fi Franza (Awtorità Għolja tas-Sahħa, 2010).
- Fin-nuqqas ta’ alternattivi mediċi għal pazjenti li jehtiegu trapjanti li jsalvaw il-hajja ta’ organi oħrajn.
- Li għalkemm din hija kwistjoni ta’ kompetenza nazzjonali, hemm htieġa li kull Stat Membru jiddefinixxi b’mod ċar u jorganizza sistemi ta’ kunsens tad-donaturi u jiġġestixxi l-listi ta’ stennija b’mod trasparenti fil-livell nazzjonali.
- Fir-rekwiżit għall-Istati Membri li jipproteġu donaturi haġjin minn riskji potenzjali, żvantaġġi fiżiċi u finanzjarji relatati mal-proċess tad-donazzjoni, kif ukoll li jiżguraw donazzjoni volontarja u bla hlas kif stabbilit fid-Direttiva 2010/53/UE.
- Fl-importanza ta’ komunikazzjoni trasparenti u komprensiva biex tissahħah il-fiduċja pubblika fil-valur tas-sistemi tat-trapjanti bbażati fuq donazzjoni ta’ organi wara l-mewt kif ukoll fuq donazzjonijiet minn persuni haġjin.
- Fil-htieġa li tiġi enfasizzata r-responsabbiltà tal-professjonisti fil-kura intensiva u l-kura ta’ emerġenza u li d-donazzjoni ssir parti mid-deċiżjonijiet li għandhom jittiehdu waqt il-kura fl-aħħar tal-hajja.
- Fi skrutinju bir-reqqa tat-tnehhija ta’ organi minn persuna haġja għal finijiet ta’ trapjant, każ b’każ, fil-waqt li jittiehed kont tal-kriterji rilevanti, b’mod partikolari l-prinċipju li l-ġisem tal-bniedem m’għandux jintuza għal gwadan finanzjarju.

⁽¹⁾ 16545/08 (COM (2008) 819 final).

3. JISTIENEN LILL-ISTATI MEMBRI

1. Biex ikompli jikkondividu l-għarfien fl-aspetti ewlenin kollha tal-programmi ta' donazzjoni u trapjant ta' organi sabiex ikunu possibbli t-tagħlim reċiproku u zieda fl-għadd ta' organi disponibbli.
2. Biex jipprevedu taħriġ kontinwu għall-professionisti involuti fid-donazzjoni u t-trapjant ta' organi wara l-mewt, inklużi kemm il-koordinaturi tad-donazzjonijiet għat-trapjanti kif ukoll il-persunal minn unitajiet ta' kura intensiva u dik ta' emerġenza.
3. Biex jikkondividu informazzjoni dwar is-sistemi nazzjonali tagħhom ta' kunsens tad-donaturi.
4. Biex jistabbilixxu mekkaniżmi komprensivi biex jiġu protetti donaturi haġjin, inkluż il-holqien ta' registri jew rekords ta' segwitu, f'konformità mar-rekwiżiti tad-Direttiva 2010/53/ UE.
5. Biex johlqu mekkaniżmi trasparenti u uffiċjali biex id-donaturi haġjin jiġu rimborsati għall-ispejjeż imġarrba u, jekk ikun applikabbli, biex jingħata kumpens għat-telf tad-dhul b'rabta diretta mal-proċedura ta' donazzjoni minn persuna haġja.
6. Biex itejbu l-kuxjenza fost il-pazjenti u l-familji tagħhom dwar l-opzjonijiet differenti ta' trapjanti, inklużi t-trapjanti minn donaturi deċeduti u haġjin kif ukoll terapiji ta' sostituzzjoni alternattivi oħrajn. Biex itejbu l-informazzjoni dwar id-donazzjoni u t-trapjant iġenerali u biex jinvolvu lill-professionisti fil-kura tas-saħħa biex jipprovdu informazzjoni adegwata dwar id-donazzjoni ta' organi.
7. Biex jiskambjaw informazzjoni dwar l-istrategiji ta' komunikazzjoni tagħhom, u biex jikkomunikaw b'mod proattiv lill-pubbliku iġenerali, inkluż l-użu tal-media soċjali.
8. Biex jiżviluppaw u jtejbu, kif adatt, programmi ta' kooperazzjoni mal-professionisti fil-kura intensiva u l-kura ta' emerġenza, b'mod kongunt mal-assocjazzjonijiet professjonali nazzjonali u internazzjonali, sabiex tiġi ottimizata l-identifikazzjoni ta' donaturi potenzjali u t-twettiq tal-proċess ta' donazzjoni wara l-mewt.

II. TITJIB FL-EFFIĊJENZA U FL-AĊĊESSIBILITÀ TAS-SISTEMI TAT-TRAPJANTI

4. JILQA'

- L-istabbiliment u l-implimentazzjoni tal-ftehimiet bilaterali jew multilaterali bejn l-Istati Membri għall-iskambju ta' organi u pazjenti li jirrispettaw il-prinċipju tal-awto-suffiċjenza fit-trapjanti, kif speċifikat fir-Riżoluzzjoni ta' Madrid ⁽¹⁾.

⁽¹⁾ Ir-Riżoluzzjoni ta' Madrid dwar id-Donazzjoni u t-Trapjant tal-Organji. Responsabbiltajiet nazzjonali biex jiġu sodisfatti l-htigijiet tal-pazjenti, iggwidati mill-prinċipji tal-Organizzazzjoni Dinjija tas-Saħħa. Trapjanti 2011; 91 (11S): S29- S31.

- L-istabbiliment ta' ftehimiet ta' kooperazzjoni bejn l-organizzazzjonijiet nazzjonali tat-trapjanti bħal ma hija s-South Transplant Alliance.

- Il-kondiviżjoni tal-għarfien dwar is-sistemi tat-trapjanti bejn l-awtoritajiet kompetenti tal-Istati Membri u mal-organizzazzjonijiet Ewropej tal-iskambju tal-organi, b'mod partikolari Eurotransplant u Scandiatransplant.

5. IFAKKAR

- Fl-opportunità sinifikanti li teżisti biex jiġu ttrattati aktar pazjenti u biex jintuża għadd dejjem jikber ta' organi disponibbli b'mod effettiv fl-Istati Membri permezz tal-konkluzjoni u l-implimentazzjoni ta' ftehimiet bilaterali jew multilaterali bejn l-Istati Membri.

- Fil-htieġa għal kapacità amministrattiva suffiċjenti fi hdan l-arrangament tal-awtoritajiet nazzjonali f'konformità mad-Direttiva 2010/53/UE.

- Li t-traffikar tal-organi jikser id-drittijiet fundamentali tal-bniedem bħal dawk tad-dinjità u l-integrità tal-bniedem, u għandu impatt negattiv fuq il-fiduċja pubblika u r-rieda ta' donaturi potenzjali li jagħtu l-organi.

- Li tagħrif u riċerka limitati dwar xi aspetti xjentifiċi u organizzattivi tat-trapjant tal-organi u n-nuqqas tal-għarfien necessarju f'xi oqsma jillimitaw l-iżvilupp ulterjuri tal-attivitatijiet ta' trapjant fl-UE.

6. JISTIENEN LILL-ISTATI MEMBRI

1. Biex jimpenjaw ruhhom b'mod attiv fi ftehimiet ta' gemellaġġ kull meta jkollhom anqas minn għaxar donaturi deċeduti għal kull miljun abitant jew fejn ikun hemm nuqqas ta' programmi ta' trapjanti speċifiċi fi hdan il-konfini tagħhom.

2. Biex jużaw strumenti tal-komunità biex jibnu kapacitajiet nazzjonali tat-trapjanti, fejn adatt.

3. Biex ikompli jikkondividu informazzjoni dwar l-arrangament u l-finanzjament ta' attivitatijiet ta' trapjant u s-sorveljanza tagħhom.

4. Biex jimpenjaw ruhhom fi skambju transkonfinali operattiv ta' organi, inkluż permezz tal-partecipazzjoni f'Azzjoni Kongunta ddedikata għal ftehimiet dwar skambju transkonfinali, li tibda fl-2013.

5. Biex jappoġġaw kollaborazzjoni nazzjonali u internazzjonali, kif adatt, bejn l-awtoritajiet tat-trapjanti u s-servizzi tal-pulizija u tad-dwana sabiex jikxfu u jimpe-dixxu t-traffikar tal-organi.

7. JISTIENEN LILL-KUMMISSJONI EWROPEA

1. Biex tinkludi t-trapjant tal-organi fil-kamp ta' applikazzjoni tal-inizjattivi tal-UE kontra t-traffikar tal-bnedmin ⁽¹⁾, f'konformità mar-rakkomandazzjonijiet tal-Organizzazzjoni Dinjija tas-Saħħa u l-Kunsill tal-Ewropa.
2. Biex tindirizza riċerka dwar aspetti tekniċi u organizzattivi tat-trapjanti fi hdan il-Programm Ewropew ta' Riċerka Orizzont 2020.

III. TITJIB TAL-KWALITÀ U TAS-SIKUREZZA

8. IFAKKAR

- Li d-Direttiva 2010/53/EU tistabbilixxi standards minimi ta' kwalità u sikurezza ta' organi umani maħsuba għal trapjanti

- Fil-htieġa li jittejjeb it-tagħrif dwar l-eżiti tas-saħħa f'pazjenti trapjantati sabiex l-attivitajiet ta' trapjanti jiġu ottimizzati aktar b'kont mehud tal-iskarsezza tal-organi.

9. JISTIENEN LILL-ISTATI MEMBRI

1. Biex jikkondividu l-proċeduri nazzjonali tal-Istati Membri għall-awtorizzazzjoni ta' organizzazzjonijiet ta' akkwist u ċentri ta' trapjant.
2. Biex jikkondividu l-gharfien dwar it-trapjant ta' organi minn donaturi magħżula bi kriterji usa' (pereżempju donaturi akbar fl-età) sabiex jiżdied l-ghadd ta' organi disponibbli, filwaqt li jistabbilixxu limiti ta' kwalità u sikurezza għal tali Prattika.
3. Biex jimpenjaw ruhhom li jiġbru u jikkondividu tagħrif dwar il-kwalità u s-sikurezza u li jistabbilixxu registri jew rekords standardizzati ta' segwitu tal-pazjenti, ibbażati fuq mudelli żviluppati b'mod komuni u maqbuli.

⁽¹⁾ Direttiva 2011/36/UE dwar il-Prevenzjoni u l-Ġlieda kontra t-Trafikar tal-Bnedmin u l-Protezzjoni tal-Vittmi tiegħu (GU L 101, 15.4.2011, p. 1).